

Kis-Benedek József

Tömösváry Zsigmond: A hagymakupolák árnyékában Egy katonadiplomata visszaemlékezései (Könyvismertető)

DOI 10.17047/HADTUD.2018.28.1.179

A Zrínyi Kiadó gondozásában 2017 végén jelent meg dr. Tömösváry Zsigmond nyugállományú dandártábornok tudományos igénnyel megalkotott, gazdagon illusztrált új könyve.¹ A műben a szerző életének egy igen érdekes időszakát: a moszkvai véderő attaséi beosztásának idején történeteket írja le igen részletesen, időben a külszolgálatra való felkészüléstől a hazautazás napjáig terjedően.

Számos fényképpel illusztrált könyvében a szerző kiválóan ötvözi a katonai attasé, illetve az attaséhivatal napi tevékenységének, a nagykövetség munkatársai kitűnő egymás közti emberi és szakmai kapcsolatának bemutatását annak érzékeltetésével, hogyan is alakult kapcsolata a fogadó ország állami és katonai szerveivel, más országok Moszkvába akkreditált diplomatáival.

A diplomáciai szolgálatteljesítésre 1993 és 1998 között került sor. A tárgyidőszak azért is érdekes, mert ekkortájt hallatlanul érdekes történelmi változások zajlottak Oroszországban és az egykori Szovjetunió utódállamaiban, a Független Államok Közösségében. Olyanok, amelyek nemcsak a fogadó ország bel- és külpolitikájára, a magyar–orosz kapcsolatokra, hanem a világpolitikára is hatást gyakoroltak. A szerző hitelesen mutatja be az orosz bel- és katonapolitika változásait a tárgyidőszakban, kitérve az olyan válsághelyzetekre, mint például a parlament ostroma, a pénzügyi rendszer 1998-as összeomlása vagy a csecsen háború.

Egy véderő attasénál alapkövetelmény: ha tájékoztatni akar, akkor elsősorban saját maga legyen tájékozott. Tömösváry tábornok esetében ezt nagyban megkönnyítette, hogy az orosz nyelvet magas szinten ismeri. Ez nemcsak a saját munkáját segítette,

1 Tömösváry Zsigmond: A hagymakupolák árnyékában – Egy katonadiplomata visszaemlékezései. Budapest, HM Zrínyi Nonprofit Kft. – Zrínyi Kiadó, 2017. 392 oldal, 130 színes és három fekete-fehér kép. ISBN 978 963 327 7287

hanem biztosította a jó benyomásokat, a kedvező fogadtatás előfeltételeit a fogadó ország képviselőiben is. Mindez érezhető a könyv olvasása közben, hiszen tanúi lehetünk annak, hogy külszolgálati során az általa felkeresett katonai szervezetek mindegyikénél magas szintű fogadtatásban részesült egy olyan helyzetben, amikor a vendég és a vendéglátók nem azonos szövetségi rendszerhez tartozó országokat képviseltek.

A könyv számos gyakorlati példa felhasználásával teszi érthetővé, áttekinthetővé az olvasó számára a katonadiplomatiát, a véderő attasék feladatait, mutatja be a küldő állam érdekei érvényesítésének, a katonai szervei képviseletének mikéntjét, a fogadó ország képviselőivel folytatott tárgyalások forgatókönyveit, hangulatát. Mindez átfogó képet ad a téma iránt érdeklődőknek, a katonadiplomáciai beosztásba készülőknek pedig akár kötelező olvasmányként is szolgálhat.

Kifogástalan a mondandó tagolása. A szigorúan szakmai részek jól ötvöződnek az ország általános és politikai helyzetének oldottabb szemléltetésével.

Egy ilyen mű megalkotása – a szerző személyes tevékenységén túlmenően – mindig „csapatmunka”. Ezért nem feledkezhetünk meg Siposné Kecskeméthy Klára és Kiscelli Piroska igényes szerkesztői tevékenységéről, valamint a Zrínyi Kiadó szakembereinek hozzáértő munkájáról.